

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยและวิเคราะห์ผลข้อมูลการวิจัย เรื่องระดับการปฏิบัติตามหลัก
ธรรมาภิบาล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สรุปผลได้
ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ขอบเขตการวิจัย
4. วิธีดำเนินการวิจัย
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ
 - 8.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้และพัฒนางาน
 - 8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวม และรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานตามหลัก
ธรรมาภิบาล
3. เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
2. ผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลแต่ละกลุ่มมีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ในปีการศึกษา 2548 โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากร

ประชากรเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ เป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ในปีการศึกษา 2548 จำนวนทั้งสิ้น 4,187 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้งสิ้น 360 คน โดยจำแนกเป็นรายกลุ่ม ตามสถานภาพ ดังนี้

2.1 ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่ดำรงตำแหน่งในปีการศึกษา 2548 จำนวน 182 คน

2.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่ดำรงตำแหน่งในปีการศึกษา 2548 จำนวน 18 คน

2.3 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่ดำรงตำแหน่งในปีการศึกษา 2548 จำนวน 18 คน

2.4 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่คัดเลือกมาจากชุมชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่ดำรงตำแหน่งในปีการศึกษา 2548 จำนวน 142 คน

3. ตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระได้แก่

3.1.1 ครูผู้สอน

3.1.2 ผู้อำนวยการ โรงเรียน

3.1.3 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.4 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่คัดเลือกมาจากชุมชน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนพอสรุปเป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พร้อมทั้งกำหนดหัวข้อการวิจัยจากสภาพปัจจุบันปัญหาที่มีอยู่ในขณะนั้น
2. ศึกษาหลักการทฤษฎี ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัย พร้อมทั้งกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย วัตถุประสงค์ในการวิจัย และขอบเขตของการวิจัย (เสนอเค้าโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา)
3. จัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล (แบบสอบถาม) ซึ่งอยู่ภายใต้การให้คำแนะนำ และคำปรึกษาอย่างใกล้ชิดจากคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ และหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการทดลองนำไปใช้ (Try Out) กับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่ไม่ได้ถูกสุ่ม เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปและอภิปรายผล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการถามถึงคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า โดยจำแนกเป็น 6 ด้าน จำนวน 75 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรรามาภิบาลทั้ง 6 หลักสูตร

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติตามหลักสูตรรามาภิบาลของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) เมื่อพิจารณาตามรายด้านโดยรวมก็พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ อันดับ 1 ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.44$) อันดับ 2 หลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.18$) อันดับ 3 หลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.14$) อันดับ 4 หลักนิติธรรม ($\bar{x} = 3.98$) อันดับ 5 หลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.97$) และอันดับ 6 หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.82$) และสามารถจำแนกตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติตามหลักสูตรรามาภิบาลแต่ละกลุ่ม สถานภาพได้ดังนี้

1.1 จัดอันดับความเห็นในการปฏิบัติตามหลักสูตรรามาภิบาลโดยรวม ระหว่างกลุ่ม ผู้ปฏิบัติงานด้วยกันพบว่าผู้อำนวยการ โรงเรียนเห็นว่าการปฏิบัติตามหลักสูตรรามาภิบาลมาก เป็นอันดับ 1 ($\bar{x} = 4.46$) ครูผู้สอนเห็นว่าการปฏิบัติตามหลักสูตรรามาภิบาลมากเป็นอันดับ 2 ($\bar{x} = 4.06$) กรรมการสถานศึกษาที่คัดเลือกมาจากชุมชนเห็นว่าการปฏิบัติตามมากเป็นอันดับ 3 ($\bar{x} = 4.05$) และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่าการปฏิบัติตามมากเป็นอันดับ 4 ($\bar{x} = 4.04$)

1.2 การจัดอันดับความเห็นในการปฏิบัติตามหลักสูตรรามาภิบาลตามสถานภาพ ของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานพบว่า

1.2.1 ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามหลักสูตรรามาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$) เรียงจากค่าเฉลี่ย มากไปหาน้อยได้แก่ อันดับ 1 ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.46$) อันดับ 2 หลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.16$) อันดับ 3 หลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.06$) อันดับ 4 หลักนิติธรรม ($\bar{x} = 3.94$) อันดับ 5 หลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.93$) และอันดับ 6 หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.81$)

1.2.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$) เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่อันดับ 1 ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.80$) อันดับ 2 หลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.62$) อันดับ 3 หลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.56$) อันดับ 4 หลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.51$) อันดับ 5 หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.17$) และอันดับ 6 หลักนิติธรรม ($\bar{x} = 4.11$)

1.2.3 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่อันดับ 1 ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.31$) อันดับ 2 หลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.24$) อันดับ 3 หลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.06$) อันดับ 4 หลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.95$) อันดับ 5 หลักนิติธรรม ($\bar{x} = 3.93$) และอันดับ 6 หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.75$)

1.2.4 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากชุมชน มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่อันดับ 1 ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.38$) อันดับ 2 หลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.26$) อันดับ 3 หลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.19$) อันดับ 4 หลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.97$) อันดับ 5 หลักนิติธรรม ($\bar{x} = 3.95$) และอันดับ 6 หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.57$)

2. ผลของการเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{x} = 3.98$) และด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.82$) ผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า มีความเห็นต่างกัน คือ

2.1 ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.44$) พบว่าผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$) แตกต่างกับ กรรมการจากชุมชน ($\bar{x} = 4.38$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าระดับความเห็นรายข้อพบว่าผู้อำนวยการโรงเรียนมีการปฏิบัติน้อยอันดับ 1 คือประเด็น ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวบรรณวิชาชีพผู้บริหาร ในขณะที่กรรมการจากชุมชนเห็นว่าประเด็นนี้มีค่าระดับปฏิบัติมากเป็นอันดับ 1 จึงเห็นได้ว่าผู้อำนวยการโรงเรียนมีความใส่ใจ

ให้ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในประเด็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของตนเองน้อย ตรงกันข้ามกับ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่คัดเลือกจากชุมชนที่ให้ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามหลัก ธรรมมาภิบาลประเด็นนี้มาก เป็นการยกย่องจรรยาบรรณวิชาชีพครูและผู้บริหารว่าสูงส่ง ควรแก่ การเคารพอยู่เหมือนเดิม

2.2 ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.30$) พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่าผู้ปฏิบัติงานตาม หลัก ธรรมมาภิบาลมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันได้แก่ กลุ่มผู้อำนวยการ โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$) ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{x} = 4.24$) ครูผู้สอน ($\bar{x} = 4.16$) และ กรรมการจากชุมชน ($\bar{x} = 4.15$) ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยรวมรายข้อประเด็นที่มีการ ปฏิบัติมากอันดับ 1 คือประเด็น โรงเรียนกำหนดข้อตกลงในการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.47$) ค่าเฉลี่ยโดยรวมที่มีการปฏิบัติน้อยอันดับ 1 คือประเด็น โรงเรียนเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียนต่อสาธารณะเป็นประจำ ($\bar{x} = 4.05$) ผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมมาภิบาล จัดค่าอันดับการปฏิบัติระดับมากและน้อยเป็นนัยเดียวกันทุกข้อประเด็นแต่จัดอันดับและ ค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน

2.3 ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.97$) พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า มีระดับ การปฏิบัติอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยผู้อำนวยการ โรงเรียน ($\bar{x} = 4.51$) มีค่าเฉลี่ยเฉลี่ย มากกว่า กรรมการจากชุมชน ($\bar{x} = 3.97$) ประธานกรรมการ ($\bar{x} = 3.95$) และครูผู้สอน ($\bar{x} = 3.93$) ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยรวมที่มีการปฏิบัติมากอันดับ 1 คือประเด็น โรงเรียนบริหารงบประมาณเกิดประ โยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา ($\bar{x} = 4.23$) ค่าเฉลี่ย โดยรวมที่มีการปฏิบัติน้อยอันดับ 1 คือประเด็น โรงเรียนและชุมชนร่วมกันระดมทรัพยากรทาง การศึกษา ($\bar{x} = 3.90$) ผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมมาภิบาลจัดอันดับการปฏิบัติงานระดับมากและ น้อยเป็นนัยเดียวกันทุกข้อประเด็นแต่จัดอันดับและค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน

2.4 ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.14$) มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่าผู้อำนวยการ โรงเรียนมีค่าเฉลี่ย เฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) สูงกว่ากรรมการจากชุมชน ($\bar{x} = 4.19$) ครูผู้สอน ($\bar{x} = 4.06$) และประธานกรรมการ ($\bar{x} = 4.06$) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยข้อประเด็นโดยรวมที่มีการปฏิบัติ มากอันดับ 1 คือประเด็น โรงเรียนใช้งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างประหยัด

($\bar{x} = 4.24$) ค่าเฉลี่ยโดยรวมที่มีการปฏิบัติน้อยอันดับ 1 คือประเด็น นักเรียนชนะเลิศการแข่งขันด้านทักษะทางวิชาการในกลุ่ม หรือในตำบล ($\bar{x} = 4.02$) ผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลจัดอันดับค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานระดับมากและน้อยเป็นนัยเดียวกันทุกข้อประเด็นแต่อันดับและค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน

สรุปข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เชื่อมโยงหลักธรรมาภิบาลทุกด้าน โดยรวมแล้วพบว่าโรงเรียนมีความต้องการความเป็นอิสระในการบริหารจัดการในบริบทของตนเองบนหลักการประหยัด โปร่งใส มีมิตรภาพ และมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณภาพสามารถชนะเลิศการแข่งขันในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับเดียวกันในกลุ่มเครือข่ายการศึกษาระดับตำบลขึ้นไป

3. จากการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แต่ละด้าน พบว่า มีความคิดเห็นที่หลากหลาย เมื่อวิเคราะห์เนื้อหา และจัดเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปน้อย ปรากฏผล ดังนี้ 1) หลักความคุ้มค่า เห็นว่าโรงเรียนมีผลงานดีเหมาะสมแล้ว 2) หลักนิติธรรม เห็นว่า โรงเรียนควรมีกติกาเกี่ยวกับคุณภาพของงานตามสภาพจริงอย่างชัดเจน และควรออกคำสั่ง ตั้งคณะทำงานของตนเองโดยไม่ต้องรอคำสั่งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3) หลักการมีส่วนร่วม ควรให้ ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและองค์กรชุมชนควรร่วมมือกันยิ่งขึ้น 4) หลักความโปร่งใส ระบุว่าครู กรรมการสถานศึกษาควรร่วมกันบริหารงานด้านการเงิน พัสดุอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างในโรงเรียนของตนเองได้ 5) หลักความรับผิดชอบ ควรจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้รับผิดชอบมากขึ้น 6) หลักคุณธรรม ขอให้มีการประเมินผลงานตามสภาพจริงโดยไม่ลำเอียง

4. ข้อสังเกตแหล่งข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามที่มาจากโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท้องที่มีความเจริญต่างกันพอสังเกตได้ว่า

4.1 ข้อมูลที่ได้จากโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลมักมีค่าระดับการปฏิบัติมากถึงมากที่สุดคล้ายคลึงกัน

4.2 ข้อมูลที่ได้จากโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีถนนลาดยางผ่านหน้าโรงเรียนมักมีค่าระดับการปฏิบัติปานกลางถึงมากที่สุด

4.3 ข้อมูลที่ได้จากโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบริเวณ

ห้องที่ทำการคมนาคมไม่สะดวกมักมีค่าระดับการปฏิบัติน้อยถึงมากที่สุด

4.4 ผู้แสดงความเห็นเพิ่มเติมในตอนที่ 3 เขียนความเห็นเพิ่มเติมมักมีเป็นบางโรงเรียนและผู้แสดงความเห็นมักอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน โรงเรียนละ 1-3 คน

4.5 ผู้เขียนความเห็นเพิ่มเติมส่วนใหญ่มักเขียนถึงข้อประเด็นที่คนให้ค่าเกี่ยวกับการปฏิบัติ

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรรณ ทองคำ (2545 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ที่พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นหลักคุณธรรมที่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ นิภาพร รุ่งโรจน์สาคร (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมทางคุณธรรมตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมมีระดับพฤติกรรมทางคุณธรรมตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยที่ปรากฏดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จประการหนึ่งของกระบวนการส่งเสริมและการพัฒนาทักษะและคุณธรรมการบริหาร โรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้อีกทางหนึ่ง รวมทั้งเป็นนิมิตหมายอันดีของการบริหารโรงเรียนนิติบุคคลตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่จะประสบความสำเร็จได้ โดยการนำเอาหลักธรรมาภิบาลไปเป็นเครื่องมือในการบริหารงานโรงเรียน

2. ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีต่อระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่าโดยรวมทุกด้านนั้นมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่แล้วพบว่าผู้บริหาร โรงเรียนเห็นว่ามีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุดในด้านหลักคุณธรรม ความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า

ยกเว้นด้านหลักการมีส่วนร่วมและหลักนิติธรรม ที่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากเหมือนกับผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลกลุ่มอื่นๆ

3. เมื่อวิเคราะห์ถึงความเห็นที่ไม่แตกต่างกันอันได้แก่ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากเป็นอันดับหนึ่งในข้อประเด็น “โรงเรียนมีคำสั่งหรือข้อตกลงมอบหมายงานแก่ครูเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน” เหมือนกัน ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเห็นว่าการปฏิบัติในระดับน้อยเป็นอันดับหนึ่งในข้อประเด็น “คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรของโรงเรียน” เหมือนกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงความเห็นที่แตกต่างกันของผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักคุณธรรมพบว่าผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากเป็นอันดับ 1 ในข้อประเด็น “ครูมีความเมตตาในการอบรมสั่งสอนลูกศิษย์อย่างเสมอหน้ากัน.” และมีการปฏิบัติในระดับน้อยเป็นอันดับ 1 ในข้อประเด็น “ไม่มีการเรียกเก็บเงินหรือรับประโยชน์โดยมิชอบจากผู้มาติดต่อราชการ” เหมือนกัน ด้านหลักความโปร่งใส พบว่าผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากเป็นอันดับหนึ่งในข้อประเด็น “โรงเรียนกำหนดข้อตกลงในการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน” และมีการปฏิบัติในระดับน้อยเป็นอันดับหนึ่งในข้อประเด็น “โรงเรียนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนต่อสาธารณชนเป็นประจำ” และด้านหลักความคุ้มค่าแล้วพบว่าผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากเป็นอันดับหนึ่งในข้อประเด็น “โรงเรียนใช้งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า.” และมีการปฏิบัติในระดับน้อยเป็นอันดับหนึ่งในข้อประเด็น “นักเรียนชนะเลิศการแข่งขันด้านทักษะทางวิชาการ ในกลุ่มหรือตำบล” เหมือนกัน

เมื่อเชื่อมโยงหลักธรรมาภิบาลในประเด็นที่เกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานในองค์การ ได้แก่หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความโปร่งใสก็พบว่า การที่โรงเรียนมีอำนาจออกคำสั่งหรือข้อตกลงในการทำงานเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนและทุกฝ่ายร่วมให้ข้อมูลข่าวสารแก่กันมีการปฏิบัติในระดับมากเป็นอันดับหนึ่งของแต่ละด้าน ย่อมเป็นข้อชี้บ่งให้เห็นถึงความพร้อมที่ปฏิบัติงานอย่างอิสระ โดยตนเองขององค์การ และเมื่อพิจารณาเชื่อมโยงหลักธรรมาภิบาลในประเด็นที่เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงานในองค์การ ได้แก่หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่าก็พบว่าครูและผู้ปฏิบัติงานมีความเมตตาต่อเด็กและใช้งบประมาณอย่างประหยัด เกิดประโยชน์ต่อสังคม ย่อมเป็นข้อชี้บ่ง

ถึงความไว้วางใจกัน ความมั่นใจในความพร้อมที่จะรับอำนาจการถ่ายโอนกิจการการศึกษาไปบริหาร โดยคณะบุคคลในระดับชุมชน

4. คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่เขียนจากความเข้าใจและต้องการให้มีหลักธรรมาภิบาลในแต่ละด้าน จะเห็นได้ว่ามีประเด็นที่มีความสำคัญและสอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ มีการเสนอแนะให้สร้างหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงานที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพงาน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้หลายภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วม มีการดำเนินงานอย่างเปิดเผย โปร่งใส นอกจากนี้ยังเสนอแนะถึงการบริหารจัดการโรงเรียนว่า โรงเรียนควรดำเนินงานบนพื้นฐานของตนเอง โดยไม่ต้องรอคำสั่งจากหน่วยเหนือทุกกรณี ซึ่งเป็นรูปแบบของการบริหารงานเชิงรุกสู่เป้าหมายของแต่ละองค์กร

ข้อเสนอแนะ

1. เสนอแนะเพื่อการนำไปใช้และพัฒนางาน

1.1 ควรส่งเสริมรูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ให้เป็นรูปแบบการบริหารงานโรงเรียนที่มีคุณภาพหรือมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ควรนำไปใช้เป็นสารสนเทศเพื่อแก้ปัญหาการปฏิบัติงานในองค์กรเพื่อให้เกิดความสามัคคี และความเชื่อมั่น ศรัทธาของผู้เกี่ยวข้องต่อไป

1.3 ควรปรับปรุงหลักการมีส่วนร่วม โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรของโรงเรียนเพื่อแต่งตั้งให้เป็นครูประจำชั้น/สาระวิชา หรือกิจการต่างๆ ในโรงเรียนเพื่อให้ครูหรือผู้ให้บริการจะได้ปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น

2. เสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนางานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.2 ควรศึกษาปัจจัยเอื้อต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.3 ควรศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยการศึกษาบนกรอบแนวคิดอื่น ๆ
หรือตั้งคำถามที่สามารถสื่อถึงการปฏิบัติจริง หรือใช้วิธีร่วมปฏิบัติเพื่อศึกษาสังเกตต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY